

مبانی تربیت و آموزش

مؤلفین: علی احمدی - وحید نادری درشوری - علی دلاوری

۱۳۹۱

انتشارات مانز

سرشناسه	: احمدی، علی، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی تربیت و آموزش/ مولفین علی احمدی، وحید نادری درشوری، علی دلاوری.
مشخصات نشر	: تهران : ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، انتشارات معاونت تربیت و آموزش، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ص.: مصور(بخشی رنگی)،چول(بخشی رنگی).
شابک	: ۴۵۰۰۰ ریال: ۴-۷۳-۲۹۰۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
پانداخت	: کتابنامه: ص. ۸۸.
موضوع	: آموزش و پرورش
موضوع	: نظام‌های آموزشی
موضوع	: اسلام و آموزش و پرورش
شناسه افزوده	: نادری درشوری، وحید، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	: دلاوری، علی، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده	: ایران، ارتش، معاونت تربیت و آموزش. انتشارات مانز
رده بندی کنگره	: ۱۲۷۴/۱۲۷۴م ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۳۷۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۵۱۱۴۱

انتشارات مانز: ۲۳۷۸۲۳۷۲

نام کتاب: مبانی تربیت و آموزش

مولفین: علی احمدی - وحید نادری درشوری - علی دلاوری

مدیر مسئول انتشارات: علی دلاوری

ویراستار ادبی و فنی: محمد تقی باقری

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۱

تیراژ: ۵۰۰ جلد

حروف چینی و صفحه آرایی: ابوالفضل صیاد

لیتوگرافی: لیتوگرافی امیر شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

چاپ و صحافی: صحافی فتح المبین

قیمت کتاب: ۴۵۰۰۰ ریال

شابک: ۴-۷۳-۲۹۰۶-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

فصل اول: مفاهیم و کلیات

۲	تربیت چیست؟
۳	تعلیم چیست؟
۸	تعاریف تربیت و آموزش
۹	دید کلی
۹	عقیده اگوست کنت در مورد تربیت و آموزش
۹	عقیده هربرت اسپنسر درباره تربیت و آموزش
۱۰	عقیده لستروارد (Lester ward) درباره تربیت و آموزش
۱۰	تربیت و آموزش در جامعه شناسی دورکیم
۱۰	تعریف دورکیم از آموزش و پرورش
۱۰	اطلاعات اولیه
۱۱	برداشت دورکیم از تربیت و آموزش
۱۲	آثار تربیتی دورکیم
۱۲	عقیده بیدول درباره تربیت و آموزش
۱۳	عقیده ماکس وبر درباره تربیت و آموزش
۱۳	تربیت و آموزش در جامعه شناسی ماکس وبر
۱۴	انواع تربیت و آموزش برحسب شخصیت از نظر وبر
۱۴	فرمند یا پرجاذبه (Charismatic)
۱۴	فرهیخته (Cultivated)
۱۵	خبره یا متخصص (Expert)
۱۵	عقیده کارل مانهایم (Karl Mannheim) درباره تربیت و آموزش
۱۵	تربیت و آموزش در محیط اجتماعی

۱۶	انواع تجربه‌های آموزش و تربیتی در زندگی اجتماعی
۱۶	نقش طبیعت در تربیت و آموزش
۱۶	نهادهای و فعالیتهای دینی تربیت
۱۶	کار و تربیت
۱۷	سفرو آموزش
۱۷	عضویت در گروه‌ها
۱۷	شرایط زندگی شهری یا به اصطلاح مدنی
۱۸	امیدها و آرزوها، دوستیها، حرمتها
	فصل دوم: جامعه‌شناسی و تربیت و آموزش
۱۹	جامعه‌شناسی تربیت و آموزش
۱۶	تربیت و آموزش در جامعه ابتدایی
۲۰	تربیت و آموزش در جامعه جدید
۲۰	انواع کارکردهای تربیت و آموزش
۲۱	انتقال فرهنگ توسط تربیت و آموزش
۲۱	نقش تربیت و آموزش در جامعه پذیری افراد
۲۱	گزینش و تخصیص (Selection And Allocation)
	بوسیله تربیت و آموزش
۲۲	نظارت اجتماعی (Social Contro) توسط تربیت و آموزش
۲۲	یگانگی اجتماعی social Integration (تربیت و آموزش)
۲۲	نوآوری با تربیت و آموزش
۲۳	پرورش و رشد شخصی
۲۳	کارکرد سرمایه گذاری تربیت و آموزش
۲۳	پرورش سیاسی (Political Socialation) توسط تربیت و آموزش
۲۴	روش آموزش خلاقیت
۲۴	آیا می‌توان خلاقیت را آموزش داد؟

- ۲۴ طبقه بندی مسائل
- ۲۵ آموزش مهارت‌های حل مساله
- ۲۶ اهمیت دادن به دستاوردهای خلاقانه یادگیرنده
- ۲۶ بگذارید فراگیران تجربه کنند!
- ۲۷ کشف استعدادهای ویژه هر مربی

فصل سوم: نظام های تربیت و آموزش

- ۲۸ رویکرد سیستمی تربیت و آموزش
- ۲۸ تعریف رویکرد سیستمی
- ۲۸ سیستم
- ۲۹ کنش و واکنش متقابل با محیط
- ۲۹ سازمان اداری
- ۳۰ انواع نظام‌های آموزش و پرورشی
- ۳۰ سیستم درونداد
- ۳۰ بازخورد (Feed Back)
- ۳۱ نمونه ای از آموزش الکترونیکی
- ۳۴ راه‌های بهبود این طرح می‌تواند چنین باشد

فصل چهارم: تربیت و آموزش اسلامی

- ۳۵ اصول اساسی در تربیت دینی
- ۳۶ اصل اول: ترغیب و تشویق مقدم بر ترس و منع
- ۳۷ اصل دوم: استفاده از روشهای غیرمستقیم به جای روشهای آمرانه و دستوری
- ۳۷ اصل سوم: در تربیت دینی چگونه گفتن مقدم بر چه گفتن است
- ۳۸ اصل چهارم: در تربیت دینی پیامها، تحمیل کردنی نیست بلکه پذیرفتنی است
- ۳۸ اصل پنجم: تکیه بر زیباییهای دینی در تربیت دینی
- ۳۸ اصل ششم: ارتباط عاطفی مقدم بر ارتباط دستوری خشک
- ۳۹ اصل هفتم: اصل عینیت بخشی و ارائه بینش و رساگویی مقدم بر کلی گویی و مبهم گویی

اصل هشتم : اصل انگیزش و امید به جای منفی نگری و انتقاد شدید
فصل پنجم: اصول تربیت و آموزش

۳۹	انواع شیوه های تربیت
۴۰	روش تربیت قدرت مدارانه
۴۱	روش تربیت آزاد گزارنده
۴۱	روش تربیت متعادل
۴۲	آغاز تربیت
۴۴	لازمه تربیت
۴۶	ابعاد تربیت
۵۱	تفاوت های فردی
۵۲	انگیزه و تربیت
۵۶	نسبیت در تربیت
۵۷	برای این که تصادفی عمل نکنیم چه باید بکنیم؟
۵۷	هیجان و تربیت
۵۹	نگرش مثبت به متربیان
۶۱	محبت نیاز مستمر
۶۲	اندیشه ، جوهر انسانیت
۶۴	برای تربیت عقلانی متربی نکاتی را باید رعایت کنید
۶۵	احساس کرامت
۶۶	احساس کرامت نفس
۶۷	کنترل کننده های رفتار
۶۸	تغییر رفتار به کمک توجه
۷۰	مسالمت جویی
۷۰	راستی و راست گویی
۷۲	ارتباط

۷۶	حیطه های رفتار
۷۸	خلاقیت
۸۰	گفتن و شنیدن
۶۸	یادگیری و یاددهی
۸۷	عوامل و موانع فعالیت مربیان
۸۸	نقش و جایگاه مربی و مربی
	فصل هشتم: تاثیرات وارد بر تربیت و آموزش
۸۹	تعلیم و تربیت در جهان امروز
۸۹	تحول صنعتی و دگرگونی نقش تعلیم و تربیت
۹۱	تعلیم و تربیت و اجتماع
۹۶	جنبه اجتماعی تربیت
۹۹	منابع

پیشگفتار

تعلیم و تربیت یکی از اساسی ترین فعالیت هایی است که در طی یک فرایند نسل اول می کوشد تا قدرت آگاهی نسل بعد از خود را در همه زمینه ها پرورش داده و آنها را برای برخورد با مسائل گوناگون آماده سازد. تعلیم و تربیت به مثابه جریانی است که باید در کنار آموزش دانش، قدرت تفکر را در فرد رشد دهد و تسلط او را بر محیط زندگی افزون کند. در آموزش و پرورش هم از علم صحبت می شود و هم از تفکر. هم پرورش عقلانیت مورد توجه است و هم از جنبه اجتماعی بودن انسان سخن به میان آمده است.

اهمیت تعلیم و تربیت تا بدانجا است که در جای جای قرآن مجید سخن از آن آمده است و متعالی ترین تربیت که همان تربیت الهی است، بارها مورد تأکید قرار گرفته است. در طول تاریخ تغییر و تحولات بسیاری در نحوه تعلیم و تربیت در جوامع متمدن صورت گرفته و تحت شرایط مختلف روشهای متفاوتی اتخاذ شده است. با سیر تکاملی تمدن ها و تغییرات آرام فرهنگ ها بسته به شرایط خاص جامعه روشهای تعلیم و تربیت نیز تغییر یافته است.

در قدیم مفهوم تعلیم و تربیت انتقال مهارتها و معلومات بود و روش عمده در تدریس آنها سخنرانی یا مطالعه کتابهای درسی به شمار می رفت و بعلاوه بیشتر علوم مراکز دانشگاهی تمرکز خود را بر انتقال معلومات و اطلاعات معطوف کرده بودند. روش آموزش انتقال یکطرفه استاد به شاگرد بود و کاوشگری در این سیستم جایی نداشت اما امروزه تحولات چشمگیری در روشهای تعلیم و تربیت در جهان مشاهده می شود. جهت این تحولات بسوی پژوهشگری و تحقیق خود فراگیر به پیش می رود. در روشهای نوین از انتقال صرف خودداری شده و پیشنهاد می شود ساعتهای بیشتری را در دروس مختلف به کاوشگری اختصاص بدهند. این کار علاقه فراگیران را به یادگیری مطالب افزون می کند و به پرورش مهارتهای فکری او نیز کمک خواهد کرد. باید گفت پرورش تفکر خلاق و نقاد در فراگیران اساس تعلیم و تربیت جدید است.

مقدمه

تعلیم و تربیت را نمی توان به صورت دو واژه مترادفی تلقی نمود که از هر جهت در مفهوم و مدلول خود کاملاً مساوی و برابر باشند. و به عبارت دیگر این دو واژه به گونه ای نیستند که هر یک از آنها بر مفهوم دلالت کند که واژه دیگر نیز بر همان مفهوم دلالت نماید.

این دو کلمه به جهاتی از هم متفاوت و به جهاتی دیگر بهم مرتبط هستند. تربیت دارای معنی وسیع و گسترده و دامنه داری است در حالیکه کلمه تعلیم از نظر مدلول از این حد که وسیله و عاملی برای تربیت می باشد تجاوز نمی کند. بنابراین تعلیم، جزیی از تربیت و یا وسیله ای از وسایل آن می باشد.

«انگیزش» عاملی است که رفتار مشخصی را تحریک و هدایت می کند و پاسخی است که به این سوال که اساس یادگیری علم چیست؟ روان شناسی برای انگیزش اهمیت بیشتری نسبت به هوش قائل می شوند. آنان انگیزش را حاصل عواملی مانند مشوق ها، نیازهای درونی، کنجکاوی، برانگیختگی و علت هایی می دانند که فرد برای رویدادها و نتایج اعمال می کند.